

ENRIQUE CURIEL: «NO SÓC EL PABLO CASTELLANO DEL PCE»

L'últim desertor

A la llarga llista de desencantats que en els últims anys han anat abandonant el Partit Comunista s'afegia fa uns mesos el nom d'Enrique Curiel. Eurocomunista convençut, home fidel de Santiago Carrillo, Curiel, que actualment fa classes de dret polític a la Complutense de Madrid, considera que Julio Anguita dirigeix el partit fins a la marginalitat i que el PCE no accepta la «perestroika».

Onofre Sanmartín

Quina és la verdadera raó perquè haja abandonat el PCE?

—En el PCE s'està produint una certa involució ideològica i un retrocés cap a posicions que aquest partit defensava ja fa molts anys. Jo sempre he lluitat i ho seguiré fent perquè en aquest país hi haja un Partit Comunista prou intel·ligent, capaç i modern per a replegar les aspiracions més profundes de canvi del sector més dinàmic de l'esquerra. Però no es replega aquest sentiment amb un procés d'involució ideològica i de simple radicalitat política. Perquè estic convençut que tot procés de radicalitat en aquests moments en la societat política no porta sinó a la marginalitat.

—¿Quan començà aquest gir en el PCE?

—El gir cap a la involució es gestà fa un any i mig o dos, en l'última etapa de Gerardo Iglesias, quan jo vaig dimetir com a vice-secretari general, i s'ha aguditzat ara amb Julio Anguita.

—Vostè sempre ha defensat la unitat de l'esquerra, però a pesar de tot ha passat a engrossir la llista dels ex-PCE. ¿Tant ha canviat la ideologia del partit que ha d'abandonar-lo?

—La pregunta clau de tota aquesta qüestió és com ha d'actuar un partit d'esqueres, en aquest cas el PCE, actualment per a replegar tot el descontentament que s'ha generat amb el govern del PSOE. En el si de la direcció del partit hem discutit molt sobre aquest tema i finalment s'han imposat unes tesis que no compartesc. Ara bé, no voldria donar la imatge d'ex-militant del PCE que ataca el PCE. Jo respecte l'orientació que ha pres el partit en aquest moment, però no vull participar en un procés d'involució i de marginalitat política. I en política s'ha d'estar quan un està convençut de les

CAJÓN DE SASTRE

LA TENDA ARTESANAL AMB ESTIL PROPI

- Cuir, fusta, kilims, rellotges, joguets i molt més.
- Regals empresa. Semillista de boda.

Desembre: NO TANQUEM AL MIGDIA

idees que defensa i quan té un instrument, un partit per a defensar-les i desenvolupar-les. Quan no s'està convençut, el millor és fer un pas enrere i tornar a la vida civil.

—*Tal volta l'actual direcció del PCE pensa que l'eurocomunisme ha fracassat i que cal ser més durs...*

—L'eurocomunisme no ha fracassat, el que ha passat és que durant els últims deu anys ha estat bloquejat per dues raons. D'una banda, en el període que va des de l'entrada dels soviètics a Afganistan, el 1978, fins avui, amb l'acord INF, s'ha viscut una situació d'enfrontament Est-Oest. En aquest context era molt difícil fer avançar el projecte eurocomunista, ja que es produïa un fenomen de bloqueig i divisió en el si de l'esquerra.

L'altra raó és que teníem davant de nosaltres tot l'aparell del PCUS, el qual va fer tots els possibles per dividir el PCE i per dividir altres partits comunistes, com ara el finlandès, el britànic, el grec, etc. Aquestes són les raons bàsiques.

—*La situació internacional ha pres un altre camí. La distensió es consolida i el PCUS es renova. ¿Vol dir que l'eurocomunisme pot revifar?*

—En la meua última etapa en el PCE, jo he insistit molt a remarcar que les condicions objectives que avui es donen a l'estat espanyol i a Europa són precisament les condicions en les quals és imprescindible recuperar l'essència del projecte eurocomunista. Les dues dificultats principals que s'alçaven com un mur han desaparegut o estan desapareixent. Hem entrat en un procés de distensió i de diàleg Est-Oest, en el context del qual és possible parlar d'un retrobament del conjunt de l'esquerra europea. Per a mi, el projecte d'una guerra europea és clau: és imprescindible fomentar la cooperació de comunistes, socialistes, socialdemòcrates, verds, eco-pacifistes... I, a més, ens trobaríem amb el suport del PCUS. La *perestroika*, entre altres coses, significa una revisió molt profunda de tot el procés europeu, del paper dels partits comunistes, de la socialdemocràcia... Ara és el moment adequat per a recuperar les tesis eurocomunistes.

—*Si les condicions objectives són tan idònies, ¿per què abandona tot just ara?*

—Perquè les meues idees no són compartides per la majoria del partit, si més no la direcció. El fet més paradoxal és que el procés d'involució en el PCE es produeix justament ara, quan els soviètics fan un pas avant importantíssim, que té molt a veure amb les tesis del PCE de fa uns anys, quan

«Ara és el moment adequat per a recuperar les tesis eurocomunistes».

vam dir no a Txecoslovàquia, no a Afganistan, vam criticar la situació a Polònia, etc. Doncs ara que el PCUS dóna aquest pas, el PCE mira enrere... No s'entén, no s'entén.

—*Però la perestroika tampoc no ha tingut una acollida favorable a tots els països.*

—Això és el que em fa por, ja que no m'agradaria que hi haguera ningú amb temptacions que el PCE siga utilitzat com a trinxera en una operació contra Gorbatxov. No voldria jo que hi haguera temptacions d'aquest tipus, perquè algú pot estar temptat, des de dins i des de fora de l'URSS, a crear una línia de resistència a allò que està fent Gorbatxov.

—*¿Que vostè potser ha detectat moviments en aquest sentit dins del PCE?*

—Sí, però calle, per responsabilitat.

—*¿Quin paper té l'esquerra en la construcció d'Europa?*

—En els últims mesos s'ha revitalitzat molt el debat sobre l'esquerra europea. Tots els partits comunistes i socialistes estan discutint aquesta qüestió com a tema prioritari, perquè darrere d'això hi ha la construcció d'Europa. Cal arrabassar l'hegemonia a la dreta. Per a derrotar Thatcher i Khol, l'esquerra s'ha de coordinar, ha d'elaborar un projecte alternatiu, un projecte econòmic, de seguretat i defensa, prendre postura decidida en el diàleg Nord-Sud, en la distensió Est-Oest. Tot això

ho pot fer i ho ha de fer l'esquerra europea, unida i en cooperació.

—*¿Quines relacions manté ara amb Julio Anguita?*

—Ara no hi mantinc cap relació. El dia que vaig prendre la decisió d'abandonar el PCE, li vaig telefonar, però no vaig aconseguir que es posara a l'aparell. Ell no m'ha tornat a cridar ni jo tampoc. Jo vaig complir amb la meua obligació de cridar-li.

—*¿Tornarà Enrique Curiel al PCE?*

—Si es produeix un procés d'unitat de tots els comunistes, sense exclusions, i aquest procés es fonamenta políticament en les idees de renovació que ha defensat el PCE en els darrers anys, jo estic disposat a reconsiderar la meua decisió. El que jo vull és que hi haja un PCE on hi haja Santiago Carrillo, Julio Anguita, Gerardo Iglesias, Gerardo Gallego, Enrique Curiel... Però jo no he estat capaç que aquesta idea d'unitat sense exclusions haja quallat. Llavors, vaig prendre la decisió d'anar-me'n perquè jo era un factor de tensió. No tinc vocació de crític ni de conflictiu, no m'agradava que em digueren que era el Pablo Castellano del PCE, o l'italià, com m'anomenaven alguns. I fins i tot, he de reconèixer que havíem arribat a una situació d'enfrontaments personals. Les relacions humanes estaven molt deteriorades. Per tot això, ara m'estimo més dedicar-me a la Universitat. □